

**Prema živima dužni smo imati obzira; mrtvima dugujemo samo istinu.
VOLTAIRE, Letters sur "Oedipe'M**

Neka je vječni rahmet i slava svim onima koji svoje živote dadoše za cjelovitu, suverenu i demokratsku BiH i da njihova svjetlost nikad ne potamni u srcima i dušama našim i onih koji će da se rode.

HISTORIJSKA UVODNA RAZMATRANJA ZELENIH BERETKI

Historijski korijeni rata u BiH

Bosna i Hercegovina kroz svoju cjelokupnu historiju bila je opsjednuta pitanjem nezavisnosti i integriteta jer se stalno nalazila u okrilju interesnih sfera velikih sila. Ovdje je potrebno shvatiti da su interesne sfere univerzalni svjetski fenomen, da BiH i Balkan nisu bili jedini objekti nepravednih ugovora, kojima se malim narodima i državama oduzimalo pravo na suverenost. Kroz interesne sfere iskazuje se nejednakost među državama i narodima u međunarodnom životu. To upućuje na postulat da su jedne države subjekti međunarodnih odnosa a druge pasivni objekti tih odnosa i o njihovoj sudbini se odlučuje bez njihovog učešća ili s neznatnim učešćem.

Čim je počelo opadanje moći Otomanske imperije, od kraja XVII stoljeća, evropske sile, velike i male ubrzale su razmjenu mišljenja o stvaranju ugovora o interesnim sferama u Otomanskom carstvu, veoma specifične sadržine (ekonomske, političke, dobijanje izvjesnih pravnih privilegija putem kapitalizacije i drugih..). S obzirom na to da je Otomanska imperija bila mnogonacionalna i multikonfesionalna, evropske velike sile u svojim interesnim projektima zahtijevaju za sebe pravo "zaštitnika" ovog ili onog naroda pod otomanskom vlašću, uglavnom držeći se vjerske pripadnosti tih naroda.

Poslije poraza velikog vezira Kara-Mustafe pod Bečom 1683.god, i prodorom kršćanskih vojski pod vodstvom Svete lige u kojoj su bili Papa, Austrija, Poljska, Venecija a kasnije i Rusija sačinjen je plan o međusobnoj podjeli Otomanskog carstva na interesne sfere. Posebnim ugovorom carica Katarina i Jozef II sačinili su plan o podjeli Otomanskog carstva na interesne sfere takozvani Grčki projekt, sa kojim se Francuska nije složila jer nije željela da dozvoli da njeni susjedi u Evropi jačaju na račun Otomanskog carstva zbog čega je projekt propao.

Projektu se posebno suprotstavila Engleska i Holandija i takvoj podjeli strategijski značajnih puteva na Balkanu. Po ovom projektu BiH bi bila pod punom kontrolom Austrije.

Značajan je projekat podjele Balkana koji je 1828.god podnio ruskom caru Nikolaju I grčki diplomata J. Kapadistrija koji je predlagao da se na Balkanu formira pet država, projekat od strane Rusije nije prihvaćen. Projekat je interesantan za BiH jer će na njegovoj osnovi a sa podlogom "Svetosavlja" nastati "Načertanije" Ilije Garašanina, plan o dugoročnoj strategiji postupnog širenja srpske države na račun Otomanske imperije i njene kasnije ekspanzije, što će imati svoje značajne posljedice na razvoj rata u BiH u periodu 1992-1995.

Tadašnji engleski uticaj na srpske vlastodršce bazirao se na stvaranju protivteže dominaciji germanskog bloka na prostorima Balkana. Garašininova transformacija panslavizma u velikosrpski koncept stvaranja jedinstvene nacije pomoću propagandnog djelovanja na kulturno-civilizacijsko-religijskom planu, kasnije će biti obuhvaćena Huntigtonovim konceptom stvaranja religijsko-civilizacijskih blokova. Takva srpska strategija naišla je na snažnu podršku u engleskim krugovima i zadržala se sve do današnjih dana. Još sredinom devetnaestog stoljeća, Srbija je posredstvom Masona, postala dijelom geopolitičkih kombinacija koje su je trebale učiniti teritorijaliziranom zonom britanskog uticaja i bazom za destabilizaciju nebritanskih zona na Balkanu. "Načertanije" Ilije Garašanina je iskaz dugoročne strategije postupnog osvajanja srpske države na račun Osmanlijske imperije,

te nacionalizacije pravoslavaca, radi destabilizacije Habzburške monarhije i kasnijeg širenja srpske države prema teritorijama BiH, Crne Gore i sjeverne Albanije sa osloncem na posrbljeni pravoslavni elemenat.

U San. Stefanu, nedaleko od Carigrada (Istanbula) sklopljen je 3. marta 1878. godine pleniminarni sporazum između Rusije i Turske. Tim povodom Engleska je stvorila zajednički front sa Austro-Ugarskom protiv Rusije i njenog pokušaja da zadobije međunarodno priznanje odredbama ugovora o miru u San Stefanu. Engleska se plašila da ruska nadmoć na Balkanu ne ugrozi njene teritorije u istočnom Sredozemlju, a Beč nikako nije pristajao da mu se zatvori put prema jugu. Kako je na ruskom dvoru prevladalo mišljenje da nije moguće ući u rat protiv Austro-Ugarske zbog odbrane ruskih pozicija na Balkanu, car Aleksandar II je pristao da se u Berlinu održi međunarodni kongres na kome je prihvaćen novi ugovor o miru između Turske i Rusije. Na sjednici 28. juna 1878. god. prihvaćene su odredbe o sudbini Bosne i Hercegovine. Austro-Ugarska je dobila pravo da anektira Bosnu i Hercegovinu i postavi svoje posade u Novopazarskom Sandžaku. Muslimansko življe pružiće snažan otpor aneksiji. Odmah postoje BiH anektirana pristupilo se razoružavanju naroda. Objavljeno je da će svako biti kažnjen smrću ako ne preda oružje, a ono mu se poslije nađe. Uspostavom nove vlasti počeo je prvi egzodus bošnjačkog življa prema Turskoj, od tada pa do današnjeg dana taj egzodus Bošnjaka nije prestao, s tim što se u današnje doba odvija prema zemljama ZEU i SAD.

Poslije poraza Njemačke u Prvom svjetskom ratu pod uticajem engleske i francuske diplomatije 1. decembra 1918.godine stvorena je Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca (Jugoslavija). Njenim formiranjem biće aktiviran program ugnjetavanja odnosno uništavanja muslimanskog elementa na Balkanu kroz ideju propagandnog djelovanja u pravcu stvaranja jedinstvene nacije, na ideji panslavizma, odnosno velikosrpskog koncepta. Kraljevina Jugoslavija u britanskom konceptu interesa formirana je sa osnovnim zadatkom da presiječe moguće širenje zone novog njemačkog uticaja.

Uoči II svjetskog rata general Pijetro Badoljo, zamjenik načelnika talijanske vrhovne komande, predložio je projekt subjugacije (razbijanja) Jugoslavije. "Badoljo zaključuje da su uslovi za potencijalni unutrašnji sukob u Jugoslaviji izvanredni, toliko bogati, da ih samo treba aktivirati." Badoljo dalje navodi da treba sve Činiti na razvoju regionalnih partikularizama. U Srbiji treba govoriti da će ona postati "nesvjesni instrument Hrvatske", a "Hrvati još sanjaju veliku Hrvatsku pa ih treba podržavati da zaziru od Srba kao hegemonista".

Svi narodi na prostoru Balkana pa i Muslimani će svoju naivnost u II svjetskom ratu platiti velikim žrtvama u međusobnom istrebljivanju.

Savremeni pristup engleske strategije na prostoru Evroazije jeste težnja za kontrolom postsovjetskog geopolitičkog prostora, uz englesko-ruski pokušaj teritorijalizacije ruske sfere u obliku pravoslavnog geopolitičkog bloka. Cilj je izazivanje stalnog sukoba sa analognim islamskim geopolitičkim blokom koji je u nastajanju radi njihovog međusobnog iscrpljivanja i postupne uspostave geoekonomske kontrole nad središnjim dijelom prostora koji zaprimaju ova dva religijsko-civilizacijska kruga. Strategija se testirala preko inicijalizacije sukoba na prostoru Bosne i Hercegovine, te njene teritorizacije i nuđenjem raznih projekata o podjeli državne teritorije na mikrointeresne sfere polariziranih religijsko-civilizacijskih krugova.

Konzervativnost ovakvog koncepta dominacije u globalnim odnosima vodi faktičkom razlazu sa načelima ekonomskog i političkog liberalizma, koji proklamiraju SAD, a podrazumijeva prevazileženje nacionalnih, rasnih, religijskih, kulturnih i civilizacijskih barijera, jačanje komunikacijske povezanosti i pretvaranje svijeta u "globalno selo"

nametanjem američkog univerzalnog liberalizma kao mogućeg univerzalnog modela državnog uređenja i budućeg svjetskog poretka.

Pažljivom analizom engleske diplomatske prakse uočiti će se da su obje Jugoslavije u britanskoj geopolitičkoj praksi vršile funkciju proširene Srbije, sa osnovnim zadatkom presijecanja mogućeg širenja zone njemačkog uticaja. Najbolji dokaz britanske zainteresovanosti za opstanak jugoslovenske tvorevine u 1991. godini, bez obzira na politički sistem u njoj, jeste britansko djelovanje u pravcu javne podrške rojalističkim snagama i kraljevskoj vladi Srbije koja se još nalazi u izbjeglištvu u Engleskoj.

Neminovnost raspada Jugoslavije neophodno je posmatrati ne samo u okviru procesa raspada komunističkog bloka već i u kontekstu dominacije engleskog uticaja na Balkanu i u tom smislu aktiviranje koncepta stvaranja "velike Srbije" kao dijela zamišljenog pravoslavnog bloka. Imajući u vidu da je opcija "velike Srbije" aktivirana dolaskom Miloševića na vlast, pojavom nacionalističkih snaga u BiH koje su zastupale princip teritorijalizacije vladavine nacionalnih oligarhija, nastupa faza operacionalizacije britanske strategije političke destabilizacije i teritorijalne razgradnje zona van engleskog uticaja, to jeste Hrvatske i Bosne i Hercegovine, radi nesmetane teritorijalne ekspanzije "velike Srbije", uvlačeći ih tako u okvire geostrategije britanskog uticaja i kontrole.

U pokušaju da "zaustavi" eskalaciju rata EZ je Haškom konferencijom utvrdila raspad Jugoslavije na šest sastavnih dijelova i pokrenula proces sukcesije zajedničke države, na što Srbija nije pristala. Jedini izuzetak napravljen je prema BOSNAE i Hercegovini, pošto je priznanje njenog suvereniteta uslovljen referendumom pod međunarodnom kontrolom³.

Vrijeme za provođenje referenduma Srbija je, uz pomoć JNA, iskoristila za dalju destabilizaciju Republike Bosne i Hercegovine i izgradnju kolaboracionističkih organa vlasti i oružanih jedinica na njenoj teritoriji. Na ovaj načinje na Bosnu i Hercegovinu već sredinom 1991 .godine izvršena klasična agresija, premještanjem svih korpusa JNA iz R. Slovenije i R. Hrvatske na državni tritorij BiH, umotana u foliju prikrivenih interesa od strane nekih uticajnih faktora međunarodne zajednice.

"Ta kozmetička operacija postigla je željeni učinak. Uskoro su istaknuti zapadni političari, recimo britanski ministar vanjskih poslova Douglas Hurd, ustvrdili da se u BiH vodi "građanski rat". Bivši urednik Timesa objavio je niz članaka u kojima je borbe u BiH okarakterisao "tipičnim građanskim ratom". BBC ja neprestano sve strane u sukobu, pa i bosansku vladu, nazivao "zaraćenim frakcijama", a sam je rat proglasio "slomom reda i zakona.

Bez obzira na naprijed navedeno međunarodni pritisak je odigrao značajnu ulogu u sprječavanju JNA da po nalogu Beograda brutalno razori i porobi cijelu BiH. Usporevajući JNA u energičnom vojnom intervenisanju na prostoru BiH, uticajem drugih međunarodnih faktora brzo i neočekivano za Beograd donesena je odluka o priznanju nezavisnosti i suverenosti Bosne i Hercegovine 6. aprila 1992. godine.

Odluka UN o priznanju Republike Bosne i Hercegovine zatekla je GŠ JNA i političke strukture Beograda, a uslovila je hitnu modifikaciju projekata i dokumenta GS JNA o novoj ulozi JNA i načinu njenog djelovanja pri realizaciji vojnih tajnih planova radi ostvarenja strateških političkih ciljeva velikosrpske politike, stvaranja "velike Srbije" na prostoru sada priznate nezavisne i suverene Republike Bosne i Hercegovine.

O zbivanjima na bosanskohercegovačkim prostorima, politički i državni krugovi u svijetu dobro su bili informisani. Ipak u međunarodnoj politici i javnom mnijenju evropskih zemalja nije preovladao stav da krizu u BOSNAE i Hercegovini treba riješiti prije nego što izbije rat, na pravedan i efikasan način.

Od evropskih zemalja koje su mogle ozbiljnije uticati na zaustavljanje rata u Bosni i Hercegovini mogu se izdvojiti Engleska, Francuska, Njemačka i Rusija. Stav da je kriza u

Bosni i Hercegovini veoma komplikovana, preferirajući politički koncept da Bosna i Hercegovina sama mora riješiti svoju krizu, zaustavljena je demokratizacija na prostoru Bosne i Hercegovine, stoje na indirektan način prihvaćeno kao zeleno svjetlo od strane Srbije i JNA da uz primjenu sile i ratne opcije na prostoru Bosne i Hercegovine mijenja državne granice i tako realizuje historijski politički cilj srpstva, stvarajući od BiH i drugih dijelova jugoslavenske zajednice "veliku Srbiju" vjerujući da će njoj taj projekat prešutno biti odobren od ZEU i UN ukoliko ga brzo i efikasno realizuje.

Ponašajući se tako, francuska, engleska i ruska spoljna politika su potvrdile svoj politički stav da nisu zainteresovane za pravedan mir u Bosni i Hercegovini. Opravdanje za takav odnos prema krizi u Bosni i Hercegovini Engleska i Francuska pravdaju opcijom mogućeg većeg haosa na Balkanu, sa čijeg bi se područja lahko mogle prenijeti varnice sukoba i u druge evropske zemlje, uključujući i Rusiju.

S obzirom na položaj koji Bosna i Hercegovina zauzima na Balkanu i Evropi, na njenu složenu nacionalnu i vjersku strukturu stanovništva, velikodržavne pretenzije Srbije i Hrvatske, zainteresovanost islamskog i demokratnog svijeta da se Bosna i Hercegovina sačuva kao suverena i međunarodno priznata država u postojećim granicama to je iskaz složenosti krize koju su evropske demokratske snage trebale riješiti na pravedan i demokratski način. Što demokratski postupak u rješavanju krize u Bosni i Hercegovini nije primijenjen, odgovorne su, prije svega, vlade Engleske, Francuske i Rusije. Koristeći svoj uticaj u Evropskoj uniji i drugim političkim i vojnim asocijacijama, kao i u Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih naroda, odlagale su mirovno rješenje krize i svojim političkim stavovima inicirale početak rata na prostoru Bosne i Hercegovine.

Ovakvo svoje spoljnopolitičko zalaganje pravdale su znatnom tehničkom nadmoćnošću agresora (JNA) i bojaznošću od eskalacije sukoba van granica Bosne i Hercegovine. Njihovim zalaganjem, Savjet bezbjednosti UN je pretvoren u debatan klub u kome se samo donose rezolucije i apeli, a da se istovremeno sa tim ne preduzima ništa konkretno da se onemogući agresija a rat u BiH zaustavi.

Polazeći od historijske i sadašnje važnosti i značaja evropskog kontinenta u svjetskoj ekonomiji i politici i protivrječnih interesa za prostor BiH vodećih evropskih zemalja i Rusije, Sjedinjene Američke Države nisu mogle a da i same ne ispolje određen interes za rat koji se vodi protiv Bosne i Hercegovine. Rukovođeni vlastitim nacionalnim interesima, Amerikanci ne prihvataju srpsko-crnogorsku agresiju i evropskim saveznicima stavljaju do znanja da je Bosna i Hercegovina vitalni interes Amerike. Od takvog stava i ishoda rješenja krize u Bosni i Hercegovini zavisit će ne samo ugled već i stvarni uticaj SAD na evropskom prostoru i zemljama članicama NATO-a.

SAD su bile svjesne da Francuska i Engleska vlada sa ratom u Bosni vide svoju šansu u jačanju uticaja na ovom dijelu Evrope. Trebalo je dosta vremena i polemika da to shvate ostale zemlje Evropske unije i da ujedinjene demokratske snage Zapadne Evrope na pravedan i demokratski način počnu rješavati krizu u Bosni i Hercegovini, ali je to za Bosnu i Hercegovinu bio prekasao početak.

Agresija JNA i terorističkih dobrovoljačkih jedinica iz Srbije i Crne Gore, potpomognutih domaćim SDS dobrovoljačkim jedinicama, trebala se krunisati vojnim pučem koji se trebao realizovati brзом i munjevitom akcijom specijalnih jedinica JNA zauzimanjem Predsjedništva RBiH, hapšenjem i eliminacijom članove vlade koji bi se suprotstavili takvoj opciji, a dalje bi se sve dešavalo po modelu koji je već primijenjen pri zauzimanju Bijeljine i po kosovskom receptu. Ovaj projekat velikosrpskih hegemoni stičkih krugova propast će 2. maja 1992. godine jer su se srpsko-crnogorskom agresoru i JNA snažno i nepredviđeno organizovano suprotstavili pripadnici "Zelenih beretki" i druge organizovane grupe i pojedinci, spriječivši JNA da realizuje te svoje mračne planove i da na taj način efektno realizuje velikosrpske političke ciljeve.

Međunarodni prijeteci stav prema povećanoj upotrebi sile protiv daljeg toka demokratskih promjena u BiH je bio jasan. O događajima u Bosni i Hercegovini jasno se deklariraju islamske zemlje, sličan stav zauzimaju i SAD, koje preko svog predstavnika Lorenza Iglbergera, jasno stavljaju do znanja ostatku Jugoslavije i Beogradu zabrinutost Vašingtona i protivljenje SAD o upotrebi sile, odnosno JNA u agresiji i zauzimanju teritorije međunarodno priznate Republike Bosne i Hercegovine.

Ta upozorenja su stigla nakon krvavih pohoda JNA i terorističkih jedinica SDS-a na Bijeljinu, Zvornik, Foču.

Američka vlada je svjesna toga da prijeti dalja eskalacija sukoba i preko svog izaslanika Vorena Zimmermana šalje pisano upozorenje Branku Kostiću u kojem od njega traži "zaustavljanje daljeg toka planiranih vojnih aktivnosti na Republiku Bosnu i Hercegovinu i da SAD podržavaju miran i dogovoran rasplet događaja u Bosni i Hercegovini, bez nametanja rješenja".

Voren Zimerman ističe sljedeće:

"Što se tiče Bosne i Hercegovine, u ovom trenutku najvažnije je obezbijediti da se rješenja traže na miran način. Apsolutno je važno da Bosna i Hercegovina ostane ujedinjena i njen teritorijalni integritet nepovrijeđen.

To znači da će svako ko ugrozi teritorijalni integritet ove republike zasigurno imati negativne posljedice po svoje odnose sa Sjedinjenim Državama .

Ovakva nedvosmislena upozorenja usporila su napredovanje terorističkih dobrovoljačkih jedinica SDS-a i JNA i stvorila prostora i vremena patriotskim snagama da se ozbiljnije organizuju i suprotstave nametnutoj agresiji i ne dozvole teroristička i vojna iznenađenja u realizaciji velikosrpskih ciljeva pri izvođenju okupacije na bosanskohercegovačkoj teritoriji i samom gradu Sarajevu.

Professor Nedžad Numić